

PAS for Dummies

V/ULF BERGE OG EIVIND MIKKELSEN

Tema:

- ▶ Litt om oss selv og hvordan vi ble kjent med PAS rammeverket
- ▶ En enkel definisjon av PAS
- ▶ PAS – pyramiden
- ▶ Hva PAS bygger på (kategorier og nøkkelkomponenter)
- ▶ PAS huset
- ▶ Et skifte av fokus

Positiv atferdsstøtte - PAS er en verdi- og metodemessig rammeverk og tilnærming der

- ▶ - positiv handler om en personfokusert tilnærming, bli kjent med, og vektlegge personens interesser og ressurser
- ▶ - atferdsstøtte handler om å tilrettelegge for- og støtte størst mulig grad av deltagelse som fremmer livskvalitet, og legge til rette for å forebygge og redusere atferd som utfordrer (Veiledningsteamet i EFF 2022, ikke publisert)

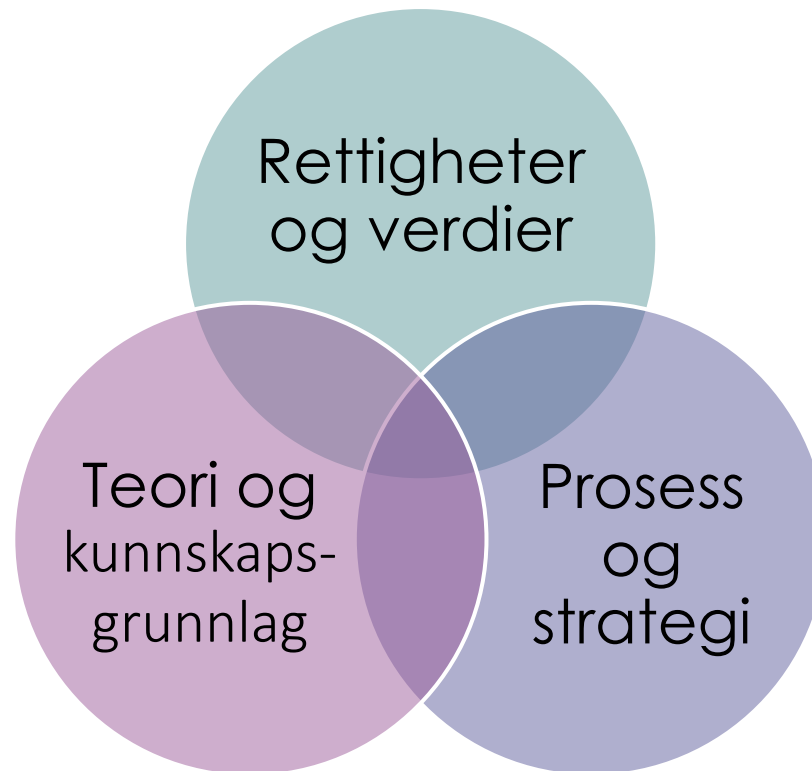
PAS pyramiden

Nivå 3, tertiært;
utarbeidelse av PAS-
plan for
enkeltelever/brukere
med stor risiko for
atferd som utfordrer.

Nivå 2, sekundært; der PAS brukes
av et **team** eller ovenfor **enkelte**
eller en **gruppe** elever/brukere for
å forebygge atferd som utfordrer.
Strukturert bruk av tilnærminger
som **TBF/TBO, Aktiv støtte** og
SPELL m.m.

Nivå 1, primært; PAS en som et felles verdi- og
metodemessig rammeverk for **alle elever/brukere** i
organisasjonen. Fokus på **kvalitet** i
undervisningen/tjenesten og **TBF, Aktiv støtte,**
SPELL for alle m.m. (omarbeidet fra Sailor et. al 2009:180, veiledningsteamet

Positiv atferdsstøtte bygger på 12 nøkkelkomponenter fordelt på kategoriene

Nøkkelkomponenter ved PAS (omarbeidet fra Gore et.al. 2022)

Rettigheter og verdier:	<ol style="list-style-type: none">1. Et personfokusert fundament – «hva er viktig for deg»2. En myndiggjørende og støttende praksis3. Tett samarbeid med og støtte til nøkkelpersoner4. Fravær av restriktiv og krenkende praksis
Teori og kunnskapsgrunnlag:	<ol style="list-style-type: none">5. En biopsykososial forståelse6. En atferdsvitenskapelig tilnærming7. Andre evidensbaserte tilnærminger
Prosess og strategi:	<ol style="list-style-type: none">8. Data og kunnskapsbaserte beslutninger9. Omsorgs- og støttemiljøer av høy kvalitet10. Intensive intervensjoner basert på en utvidet funksjonell vurdering11. Multikomponente individuelle støtteplaner12. Implementering, oppfølging og evaluering

PAS "huset"

Virksomheten

PAS – plan som inkluderer MET

Multielement tilnærming (MET) ut fra LaVigna et.al (2016):

1. Forebygging gjennom tilpasning av miljø/struktur
2. Styrking av personen
3. Styrket tjenesteyting/undervisning/samspill
4. Håndtering med hovedvekt på NARS (Non-aversive reaktive strategier)

der f.eks. TBF/TBO, Aktiv støtte, SPELL, spesialpedagogiske tiltak, ASK - Alternativ og supplerende kommunikasjon og atferdsanalytisk tilnærming brukes der det passer på de ulike punktene i forbedring av livskvalitet og deltagelse/aktivitet/læring, samt ved forebygging og håndtering av atferd som utfordrer

Omfattende funksjonell kartlegging/analyse/vurdering

ABA – anvendt atferdsanalyse

Biopsykososial forståelse

Aktiv støtte

SPELL

Traumebevisst forståelse TBF

Menneskerettigheter, rettigheter til mennesker med nedsatt funksjonsevne (CRPD), aktuelt lovverk inne helse og opplæring, veilederen Gode helse- og omsorgstjenester for utviklingshemmede, Opplæringsloven og pedagogiske tilnærminger + andre NOU-er og veiledere, etisk kompetanse, individuelt tilrettelagte tjenester/undervisning, kunnskaper om diagnoser, kompetansebygging av - og støtte av personal, ivareta og støtte pårørende m.m.

Skift fokus

